

Architectus

SUPPLEMENT 2010

65 lat Wrocławskiej Szkoły Architektury

Wrocławska Szkoła Architektury wywodzi się z Politechniki Lwowskiej, gdzie przed ponad 170 laty został założony Wydział Architektury. Po zakończeniu drugiej wojny światowej część profesorów tej uczelni osiadła we Wrocławiu, pomagając w uruchomieniu Politechniki Wrocławskiej. Na niej już w 1945 r. został utworzony Wydział Budownictwa i ten rok jest uznawany za początek formowania się architektonicznego środowiska uczelnianego we Wrocławiu.

Siedziba Wydziału Budownictwa mieściła się w Gmachu Głównym Politechniki Wrocławskiej przy Wybrzeżu Wyspiańskiego 27. W roku następnym w obrębie Wydziału Budownictwa powstały Oddział Inżynierii Lądowej i Oddział Architektury, którego zręby stanowiły katedry: Architektury, kierowana przez prof. Zbigniewa Kupca, Budownictwa Ogólnego – z prof. Stanisławem Mielnickim, Budownictwa Miast i Osiedli – z prof. Tadeuszem Wróblem, Historii Architektury – z prof. Tadeuszem Broniewskim i Rysunku Odręcznego – z prof. Dobrosławem Czajką.

We wrześniu 1949 r. Oddział Architektury przekształcono w samodzielny wydział, którego pierwszym dziekanem został prof. Tadeusz Broniewski. Profesorowie założyciele Oddziału, a następnie Wydziału Architektury, wywodzący się w większości z Politechniki Lwowskiej, przenieśli najlepsze tradycje akademickie do Wrocławia i tu kontynuowane są do dziś.

W ciągu kolejnych dwudziestu lat Wydział rozwijał się, zwiększał liczbę pracowników i studentów: z 60 osób w 1954 roku do 82 osób w 1968 r. Powiększyła się także liczba katedr z sześciu do jedenastu. W 1968 r. wprowadzono na Politechnice Wrocławskiej strukturę instytutową – na Wydziale z większości katedr utworzono dwa instytuty: Instytut Architektury i Urbanistyki (I-1) oraz Instytut Historii Architektury, Sztuki i Techniki (I-12). W okresie reorganizacji przy Wydziale Budownictwa funkcjonowały dwie katedry: Budownictwa i Materiałów Budowlanych. Od 1968 r. rozpoczęto przenoszenie Wydziału Architektury z Gmachu Głównego Politechniki do budynku przy ul. Bolesława Prusa, początkowo do prowizorycznego

pawilonu, a następnie w kolejnych latach do secesyjnego gmachu przedwojennego zespołu szkół budowlanych „Bauschule” z lat 1902–1904, projektu architekta Karla Klimma, który do dziś pozostaje naszą siedzibą.

W 1989 r., w wyniku reorganizacji struktur uczelnianych Politechniki, na Wydziale Architektury utworzono, oprócz dotychczasowych instytutów, cztery katedry i pięć zakładów wydziałowych. W tych latach liczba pracowników naukowych wzrosła do 157, by w latach 1998–1999 obniżyć się do 146. Od końca lat 90. XX wieku Wydział zmienił także wewnętrzną strukturę organizacyjną w związku z uzyskaniem samodzielności finansowej.

Obecnie Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej po latach wyjątkowej pracy naukowej i dydaktycznej zaliczany jest do najlepszych szkół architektury w kraju. Utrzymuje prawa do habilitacji i doktorowania, promując corocznie doktorów i doktorów habilitowanych, także dla innych uczelni.

W okresie istnienia Wydziału Architektury PWr. wielu studentów ukończyło studia, uzyskując dyplom magistra inżyniera architekta. Rocznie studia na Wydziale Architektury PWr. kończy około 320 studentów (studia jednolite magisterskie, II stopnia, dzienne i wieczorowe). Od powstania Wydziału nastąpił ogromny rozwój jego potencjału dydaktycznego. Obroniono ponad 320 rozpraw doktorskich i prawie 120 rozpraw habilitacyjnych. Obecnie na Wydziale Architektury PWr. studiuje równocześnie na pięciu latach studiów magisterskich niemal 1670 słuchaczy. Na studia podyplomowe uczęszcza około 70 słuchaczy. Kadra nauczająca liczy 138 samodzielnych pracowników nauki (w tym: 9 profesorów tytularnych, 19 doktorów habilitowanych); 98 doktorów i 12 magistrów (dane z roku 2009).

Studenci kształcą się obecnie na studiach dziennych na dwóch kierunkach – Architektura i Urbanistyka oraz na kierunku Gospodarka Przestrzenna. Od dwóch lat studia są prowadzone w systemie dwustopniowym. Pierwszy

stopień – inżynierski – trwa na obu kierunkach 7 semestrów, natomiast drugi stopień – magisterski – to 3 semestry na kierunku Architektura i Urbanistyka oraz 4 semestry na kierunku Gospodarka Przestrzenna. Są prowadzone również płatne studia wieczorowe na kierunku Architektura i Urbanistyka. Uzupełnieniem studiów magisterskich jest aktualnie sześć kierunków w ramach studiów podyplomowych, m.in. z zakresu urbanistyki, planowania przestrzennego, kształtowania krajobrazu, a także 4-letnie studia doktoranckie. Zajęcia dydaktyczne są realizowane przez jednostki wydziałowe (katedry, zakłady) lub inne specjalistyczne jednostki Politechniki, jak np. Studium Języków Obcych czy Studium Wychowania Fizycznego.

Wydział od lat współpracuje z wieloma zagranicznymi uczelniami, między innymi z wydziałami architektury na uniwersytetach i politechnikach w Niemczech, Francji, Anglii, Danii, Belgii, Holandii, Finlandii, Hiszpanii, Portugalii, Słowacji i Meksyku. Współpraca z tymi uczelniami, prowadzona m.in. w ramach programów europejskich, umożliwia wymianę studentów (stypendia Socrates Erasmus i warsztaty projektowe) oraz pracowników naukowych (stypendia, staże, wykłady, wyjazdy studialne). Z rzeszy ponad 1670 osób kształcących się co roku na WA PWr. od kilku lat przeszło 20 studentów wyjeżdża w ciągu roku akademickiego na semestralne lub dwusemestralne studia do wielu zagranicznych uczelni w ramach programu Socrates, natomiast około 10 wychowanków Wydziału decyduje się na zagraniczne praktyki w ramach projektu Leonardo da Vinci.

W zakresie dydaktyki Wydział Architektury prowadzi bieżącą aktualizację programu nauczania, aby dostosować go do potrzeb rynku pracy oraz wymogów formalnych i merytorycznych Unii Europejskiej, dbając o zachowanie odrębności i specyfiki szkoły wrocławskiej. W tym celu wprowadzony został kredytowy system punktowy, który odpowiada standardowi ECTS (European

Credit Transfer System). Dzięki szerokim kontaktom zagranicznym i atrakcyjności programu nauczania dynamicznie rozwija się również w ramach zajęć dydaktycznych na Wydziale prowadzony w języku angielskim program kształcenia studentów zagranicznych. W kursach tych uczestniczą osoby z zagranicy, a także z Polski.

Równoległe z działalnością dydaktyczną prowadzone są badania naukowe we wszystkich dziedzinach reprezentowanych przez jednostki wydziałowe. Badania te, realizowane na terenie kraju i za granicą, są publikowane w formie monografii naukowych, książek, artykułów zamieszczanych zarówno w wydawnictwach ciągłych, jak i czasopismach krajowych i zagranicznych. Ponadto sam Wydział Architektury PWr. jest wydawcą naukowego periodyku „Architectus”, w którym zamieszczane są opracowania ukazujące różnorodność problemów, jakimi zajmuje się na przełomie wieków uczelniane środowisko architektoniczne nie tylko we Wrocławiu. Pracom badawczym oraz rozwijaniu umiejętności studentów służy również 11 studenckich kół naukowych działających na Wydziale. Rezultaty badań prezentowane są na cyklicznie odbywających się na Wydziale Architektury PWr. konferencjach naukowych – również o statusie międzynarodowym.

Pracownicy Wydziału zasiadają też w krajowych i zagranicznych gremiach naukowych: prof. Edmund Małachowicz od roku 1996 jest członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk, a w latach 1999–2007 był przewodniczącym oddziału wrocławskiego PAN. Inną formą działalności pracowników Wydziału Architektury jest projektowanie w dziedzinie planowania przestrzennego, urbanistyki, architektury, konserwacji i rewaloryzacji zabytków. Pracownicy Wydziału uzyskali wiele nagród w konkursach architektonicznych i urbanistycznych, są także autorami zrealizowanych projektów zarówno na terenie Dolnego Śląska, jak i w innych regionach kraju i za granicą.

Nasi mistrzowie

Do pozycji naszego Wydziału przyczynili się profesowie, których już nie ma wśród nas, a o których pamięć powinna być przekazywana kolejnym pokoleniom naszych studentów. Przypominać tu należy przede wszystkim ludzi, którzy tworzyli podwaliny naszego wydziału: prof. Tadeusza Wróbla i prof. Tadeusza Zarebę.

Znaczna grupa naukowców związana była z projektowaniem architektury współczesnej. Budownictwem mieszkaniowym zajmował się niezapomniany prof. Tadeusz Brzoza, z racji swojego góralskiego pochodzenia zwany „Bacą”, prof. Aleksander Kapuściński – twórca Katedry Projektowania Architektury, prof. Witold Lipiński – autor wielu prac projektowych i realizacji, prof. Marian Barski – tytan pracy aktywnie działający w zawodzie architekta oraz dr Eugeniusz Jodłowiec. Z projektowaniem budynków usługowych związany był prof. Zbigniew Kupiec, prof. Andrzej Frydecki, prof. Zygmunt Majerski, prof. Julian Duchowicz, dr Jerzy Hawrot. W pamięci pozostały także osoby: dr hab. Elżbieta Król-Bac, związa-

na z małymi formami architektonicznymi i projektowaniem wstępnym, prof. Ryszard Jędrak – projektant wnętrz i form przemysłowych oraz prof. Bolesław Szmidt – znany architekt budowli przemysłowych. Specjalistami z budownictwa wiejskiego byli dr Zbigniew Gumienny, dr Samuel Gumiński, dr Janusz Szablowski.

Podwaliny naszej wiedzy z zakresu historii architektury tworzył prof. Tadeusz Broniewski – autor książek aktualnych do dziś, prof. Bohdan Guerquin – badacz polskich zamków, prof. Marcin Bukowski – kierownik odbudowy najcenniejszych zabytków Wrocławia, doc. Janusz Pudelko zajmujący się historią miast, prof. Tadeusz Kozaczewski – prekursor badań architektury sakralnej na Śląsku, doc. Marian Rehorowski zgłębiający historię mebli i wnętrz oraz mgr Anna Ptaszycka.

Twórcami szkoły malarskiej na Wydziale byli prof. Borys Michałowski, prof. Dobrosław Czajka, prof. Marian Poźniak. Wielki wkład w osiągnięcia na tym polu mieli także prof. Ryszard Natusiewicz, rysownik

i założyciel Studenckiego Koła Rysowników Architektury, oraz doc. Edward Krzyżewski z rysunku odręcznego.

Ogromny udział w powstaniu wrocławskiej szkoły urbanistyki mieli także prof. Władysław Czarnecki, prof. Władysław Czerny oraz prof. Leszek Dąbrowski. Niezapomniani wykładowcy to także dr Krystyna Gesler-Wiejak, dr Kazimierz Gruna oraz dr Waław Wdowiak – znawca bieżących procesów urbanizacji na całym globie, właściciel niezwyklej kolekcji map, prof. Miron Sikorski, dr Marek Skowroński – życzliwy i syjący dowcipami twórca, wieloletni kierownik Zakładu Kształtowania Środowiska.

Podstawy budownictwa na naszym Wydziale tworzył prof. Stanisław Mielnicki – autor cenionych podręczników. Kształceniem w tej dziedzinie zajmowali się także prof. Henryk Lewulis, prof. Oskar Mucha, prof. Andrzej Rzymowski, mgr Czesław Wajdzik. Zagadnienia budownictwa prefabrykowanego były domeną dr. Jerzego Chelmskiego, a dr Stanisław Będkowski koncentrował się natomiast na problemach akustyki w architekturze.

Geometria wykreślna ma na naszym Wydziale szczególne znaczenie. Przyczynił się do tego doc. Konrad Dyba, u którego zdawanie geometrii wykreślnej po raz 40. nikogo nie dziwiło, oraz prof. Jerzy Mroczkowski. Również starsi wykładowcy: Stanisław Chronowski, Bogusław Idzi Martynowicz, Anatol Krzywicki trzymali w napięciu studentów podczas swoich zajęć. Nie zapomnimy także mgr. Macieja Łopuszańskiego „zarażającego uśmiechem” pasjonata geometrii wykreślnej.

Nie można też zapomnieć o istotnym wkładzie w rozwój Wydziału pracowników i profesorów emerytowanych: prof. Zbigniewa Bokuna – autora wielu patentów i realizacji obiektów przemysłowych, doc.

Kazimierza Ciechanowskiego – twórcy autorskiej szkoły kompozycji architektonicznej, prof. Tadeusza Kolendowicza – autora wielokrotnie wydawanego podręcznika *Mechanika budowl dla architektów*, który wywarł ogromny wpływ na sposób postrzegania roli inżynierii w twórczości architektonicznej przez studentów wszystkich politechnicznych wydziałów architektury, prof. Edmunda Małachowicza – autora odbudowy większości najważniejszych zabytków architektury oraz odkrywcy wielu obiektów architektury historycznej we Wrocławiu, prof. Marii Michałowskiej – wybitnej artystki malarki, prof. Jadwigi Sławińskiej – wielokrotnie nagradzanej za działalność naukową i dydaktyczną, prof. Stanisława Sołowija – specjalisty od budownictwa górniczego, prof. Ryszarda Sroczyńskiego – wybitnego specjalisty z zakresu materiałów magnetycznych twardej w Polsce i za granicą, prof. Zbigniewa Bacia – pomysłodawcy i założyciela Międzynarodowej Szkoły Naukowej Habitat, wciąż aktywnie działającego w środowisku akademickim, prof. Tadeusza Zipsera – twórcy wielu wspaniałych obiektów architektury sakralnej oraz wybitnego historyka architektury prof. Olgierda Czernera.

Uczelnię nadal wspierają dr Gerard Alexiewicz – laureat licznych konkursów urbanistycznych, doc. Tadeusz Biesiekierski – zajmujący się głównie architekturą wiejską i regionalną, doc. Mieczysław Chmiel – projektant konstrukcji i autor wielu publikacji, prof. Józef Gierczak – twórca wielu ważnych realizacji architektonicznych, doc. Tadeusz Izbecki – specjalista w zakresie architektury obiektów szkolnych, dr Małgorzata Niemczyk, mgr Arkadiusz Włodarczyk.

Maciej Kowaluk, Elżbieta Komarzyńska, Konrad Lewacki

Fot. archiwum redakcji